

7. Куцик П.О. Сучасний підхід до оперативного контролю витрат на виробництво. Обліково-аналітичні системи суб'єктів господарської діяльності в Україні / П.О. Куцик // Формування ринкової економіки в Україні : наук. зб. / за ред. В.Є. Швеця. – Львів : Вид-во "Інтереко", 2005. – С. 411-415. – (Спецвип. 7. – Ч. 2).

8. Озеран В. Бухгалтерський облік у споживчій кооперації : навч. посібн. / В. Озеран, П. Куцик, А. Волошин. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2008. – 660 с.

9. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту / В.С. Рудницький. – Тернопіль : Економічна думка, 1998. – 192 с.

10. Сопко В.В. Організація і методика проведення аудиту : навч.-практ. посібн. / В.В. Сопко, Н.І. Верхоглядова та ін. – К. : ВД "Професіонал", 2004. – 624 с.

11. Усач Б.Ф. Організація і методика аудиту / Б.Ф. Усач, З.О. Душко, М.М. Колос. – К. : Вид-во "Знання", 2006. – 295 с.

12. Чабанюк О.М. Управління витратами в умовах ринкової економіки / О.М. Чабанюк // Проблеми удосконалення бухгалтерського обліку в умовах ринкової економіки : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., жовтень 1999 р. / гол. ред. Ю.А. Верига. – Полтава : Вид-во ПКІ, 1999. – С. 76-79.

13. Чабанюк О.М. Облік прямих витрат у санаторно-курортних установах / О.М. Чабанюк // Вісник Львівської КА : зб. наук. пр. / ред. кол. : Г.І. Башнянин, Ю.А. Дайновський, В.І. Єлейко та ін. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2007. – С. 517-525. – (Сер.: Економічна. – Вип. 25).

14. Чабанюк О.М. Проблеми планування аудиту у санаторно-курортних організаціях / О.М. Чабанюк // Вісник Львівського національного університету ім. Івана Франка : зб. наук. пр. / за ред. С.М. Панчишина. – Львів : Вид-во "Інтереко", ЛНУ, 2007. – С. 402-404. – (Сер.: Економічна. – Вип. 37(2)).

Чабанюк О.М., Турчиняк Х.Б. Особенности аудита финансовой отчетности промышленных предприятий

Исследованы особенности аудита финансовой отчетности промышленных предприятий. Обоснованы этапы осуществления проверки в промышленности. Обобщены основные процедуры осуществления аудита финансовой отчетности промышленных предприятий. Установлено, что основной предпосылкой аудита является взаимная заинтересованность промышленного предприятия в лице его владельцев, государства в лице налоговой администрации и самого аудитора в обеспечении реальности и достоверности учета и отчетности.

Ключевые слова: финансовая отчетность, промышленное предприятие, прибыль, платежеспособность, аудиторская проверка, аудиторское заключение.

Chabanyuk O.M., Turchynyak H.B. Features of audit of financial reporting of industrial enterprises

The features of financial statements audit of industrial enterprises. Take the base for defined stages of inspections in the industry. The basic principles of auditing financial statements of industrial firms. It is set that basic pre-condition of audit is the mutual personal interest of industrial enterprise in the person of his proprietors, states in the person of tax administration and public accountant in providing of reality and authenticity of account and accounting.

Keywords: financial reporting, profit, solvency, industrial plant audits, the audit report.

УДК 336.713

Доц. Т.В. Черничко, канд. екон. наук;
магістрант О.В. Химишинець – Мукачівський ДУ

ЗНАЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Досліджено особливості менеджменту банківської установи в умовах сучасної світової економічної кризи, роль та значущість кожної з функцій менеджменту, які у своїй діяльності використовують комерційні банки, та їх вплив на ефективність ді-

яльності. Встановлено, що оскільки банківська діяльність тісно пов'язана зі станом фінансових ринків, а основною їх характеристикою є мінливість, то результат управління банком істотно визначається умінням передбачати ці зміни і відповідно реагувати та координувати діяльність.

Ключові слова: менеджмент, комерційний банк, банківський менеджмент, економічна криза.

Сучасна банківська діяльність належить до однієї з найдинамічніших сфер економіки. Технічна революція, посилення конкурентної боротьби, стрімка інфляція, економічні кризи призвели до підвищення ризиковості банківської діяльності. На поточному етапі розвитку банківської системи головне завдання полягає в пошуку реальних шляхів мінімізації ризиків та отримання достатніх прибутків для збереження коштів вкладників і підтримання життєдіяльності банку. Успішне вирішення цієї складної проблеми потребує використання багатьох методів, прийомів, способів, систем та розроблення нових підходів до управління комерційним банком, які об'єднані поняттям менеджменту.

Питання ролі менеджменту комерційного банку та ефективності його використання широко обговорюється у вітчизняній та зарубіжній літературі. Зокрема, окремі питання менеджменту банківських установ досліджували такі зарубіжні вчені: Д.А. Безделов, Н.Д. Єріашвілі, Є.Ф. Жуков, Е.В. Іода, О. Лаврушин, Т.В. Ніконова, Ю.Г. Одегов, Петер С. Роус, А.І. Поліщук, Рудольф Дутвейлер, С. Скотт МакДональд, Тімотсі В. Коч, І.Р. Унанян. Значний внесок у дослідження банківського менеджменту зробили такі українські вчені: Г.М. Азаренкова, О.В. Васюренко, І.В. Гіленко, Т.М. Журавель, О.Д. Заруба, В.В. Зянько, О.А. Кириченко, Н.О. Коваль, В.В. Кузьмін, Р. Михайленко, В.І. Міщенко, О.М. Нємой, С.Л. Роголь, С.В. Сиротян, О.В. Тептя, А. Ятченко.

Метою дослідження є визначення особливостей застосування менеджменту в діяльності банківської установи, дослідження специфіки кожної з функцій менеджменту та аналіз їх значущості в діяльності комерційного банку. Аналіз динаміки розвитку системи комерційних банків України (табл.) відображає певні позитивні тенденції: кількість функціональних банківських установ в Україні, незважаючи на світову фінансово-економічну кризу, має тенденцію до зростання; серед загальної кількості комерційних банків, які функціонують в Україні, значно зростає частка банків з іноземним капіталом; істотно зростає і частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків.

Табл. Основні показники діяльності банків України [1]

№ з/п	Показники діяльності банків	Роки			
		2006	2007	2008	2009
1.	Кількість зареєстрованих банків	186	193	198	198
2.	Вилучено з Державного реєстру банків	1	6	1	7
3.	Кількість банків, що перебувають на стадії ліквідації	20	19	19	13
4.	Кількість функціональних банків	165	170	175	184
5.	їх з іноземним капіталом	23	35	47	53
6.	зокрема зі 100 % іноземним капіталом	9	13	17	17
7.	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	19,5	27,6	35,0	36,7

Одним із вагомих чинників збереження позитивної динаміки розвитку банківського сектору та активізації діяльності банківських установ в умовах економічної кризи є комплексне використання функцій та методів менеджменту. У всьому світі менеджмент розглядають як один із найважливіших чинників підвищення ефективності діяльності. Менеджмент – система управління, що містить сукупність принципів, методів, засобів і форм, розроблених і застосовуваних з метою підвищення ефективності виробництва й збільшення прибутку [3, с. 67].

В умовах жорсткої конкуренції, що супроводжує розвиток ринкової економіки, необхідно постійно удосконалювати системи та форми управління, швидко оволодівати набутими в теорії та практиці знаннями, знаходити нові неординарні рішення у динамічній ситуації, враховувати специфічні особливості діяльності банківських установ. Лише такий підхід до управління забезпечує переваги у конкурентному середовищі.

Таким чином, банківський менеджмент – це управління банком в умовах ринку, що означає:

- орієнтацію банківської установи на попит і потреби ринку, на запити клієнтів і організацію таких банківських продуктів і послуг, які користуються попитом і спроможні забезпечити отримання запланованого прибутку;
- постійне прагнення до підвищення ефективності банківської діяльності з метою зменшення витрат і одержання оптимальних результатів;
- коригування цілей, завдань і програм банку залежно від кон'юнктури ринку;
- необхідність використання сучасної інформаційної бази (комп'ютерних мереж та зв'язків з валютною і фондовою біржами, іншими кредитно-фінансовими інструментами) з метою здійснення багатоваріантних розрахунків для прийняття обґрунтованих і оптимальних рішень;
- раціональний добір персоналу та його ефективне використання [5, с. 48-49].

Об'єктом управління є комерційний банк разом з усіма аспектами банківської діяльності у взаємозв'язку з політико-правовим та соціально-економічним середовищем. Поняття "комерційний банк" означає фінансовий інститут, який пропонує широкий спектр послуг кредитування, заощадження коштів та проведення платежів. Банк виконує різноманітні фінансові функції щодо будь-якого підприємства в економіці.

Менеджмент комерційного банку охоплює такі функції: планування, організації, мотивації та контролю. Процес планування передбачає розроблення як поточних питань, так і довготермінових стратегічних цілей. Планування діяльності банку – це певна політика управління. Планування дає змогу з'ясувати, чи достатньо у банківській установі фінансових, людських, технологічних та організаційних ресурсів для досягнення поставленої мети.

Функція організації пов'язана з виділенням етапів управлінської діяльності, процесом налагодження усієї роботи комерційного банку. Метою цієї функції є впорядкування роботи як виконавців, так і керівників. Фактори, що впливають на внутрішню організацію банку, формують ієрархію його управління. Вони зумовлюються масштабами операцій банку, розгалуженістю його мережі, універсальністю або спеціалізацією діяльності, професійним рівнем і практичним досвідом роботи працівників банку, ступенем ризику відповідних операцій тощо.

Функція мотивації полягає у реалізації системи спонукальних дій, що сприяють виконанню певних необхідних завдань і досягненню поставленої мети. Через те, що люди не завжди усвідомлюють причини тих чи інших своїх дій, їхня поведінка завжди визначається певними мотивами, тому головне завдання керівництва банку полягає в активізації внутрішнього спонукання співробітників банку до активної трудової діяльності. Основними з них є: зацікавленість у роботі, потреба в активній діяльності, задоволення від праці, атмосфера позитивної мотивації у трудовому колективі.

Функція контролю полягає у зіставленні запланованого та отриманого прибутків в усіх аспектах діяльності комерційного банку. Зокрема, управлінською діяльністю передбачається створення ефективної системи внутрішнього контролю за повсякденними операціями з метою захисту активів, забезпечення точності і надійності інформації, адекватності практичних операцій політиці банку, законодавству, нормативним документам.

Усі функції банківського менеджменту важливі. Якщо усунути хоча б одну, то порушиться вся діяльність банківської установи. Але кожна з них має різну значущість. Це пов'язано з постійно змінними потребами людей, зовнішнім середовищем існування та станом економіки в країні та світі загалом.

Починаючи з глобальної економічної кризи 2008 р., яка призвела до банкрутства багатьох комерційних банків, значення і роль функцій менеджменту дещо змінилися. Зокрема, функція планування реалізується тільки на короткотермінову перспективу; підвищилася роль функції організації, оскільки комерційний банк функціонує в кризових умовах, через що можливі додаткові витрати і, навіть, збитки. Значущість мотиваційної функції також значно зросла, оскільки банківській установі необхідно не тільки зберегти своїх клієнтів, а й залучати нових, що стало важче через банкрутство багатьох банків і недовіру клієнтів до них.

Контроль, як завершальна функція, займає вагому частку серед інших функцій. Вона є певною перевірковою точкою, в якій можна побачити ефективність виконання інших функцій менеджменту комерційного банку та його діяльності загалом. Необхідною умовою ефективності контрольної функції є доцільне та виправдане поєднання різних видів контролю.

Банківський менеджмент нерідко розглядають як мистецтво, що не піддається точному визначенню, а втілюється на практиці, підпорядковуючись власним законам. Адже управлінські рішення часто базуються на інтуїції, сприйнятті та очікуванні змін параметрів ринку, передбаченні руху фінансових показників. Оскільки банківська діяльність тісно пов'язана зі станом фінансових ринків, а основною їх характеристикою є мінливість, то результат управління банком істотно визначається умінням передбачати ці зміни і відповідно реагувати та координувати діяльність.

Література

1. **Основні показники** діяльності банків України / Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.bank.gov.ua/Bank_supervision/dynamics.htm
2. **Закон України** "Про банки і банківську діяльність" // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 5-6. – С. 30.
3. **Васюренко О.В.** Банківський менеджмент : навч. посібн. / О.В. Васюренко. – К. : Вид. центр "Академія", 2001. – 320 с.

4. Гріфін Р. Основи менеджменту : підручник / Р. Гріфін, В. Яцура. – Львів : Вид-во "БаК", 2001. – 624 с.

5. Кириченко О. Банківський менеджмент : навч. посібн. [для студ. ВНЗ] / О. Кириченко, І. Гіленко, А. Ятченко. – К. : Вид-во "Основи", 1999. – 671 с.

6. Кредитний ризик комерційного банку : навч. посібн. / В.В. Вітлінський, О.В. Пернарівський, Я.С. Наконечний, Г.І. Великоіваненко / за ред. В.В. Вітлінського. – К. : Тов. "Знання", КОО, 2000. – 251 с.

Чернычко Т.В., Химишинец О.В. Значение менеджмента в деятельности коммерческого банка

Исследованы особенности менеджмента банковского учреждения в условиях современного мирового экономического кризиса, роль и значимость каждой из функций менеджмента, которые в своей деятельности используют коммерческие банки, и их влияние на эффективность деятельности. Установлено, что поскольку банковская деятельность тесно связана с состоянием финансовых рынков, а основной их характеристикой является изменчивость, то результат управления банком существенно определяется умением предусматривать эти изменения и соответственно реагировать и координировать деятельность.

Ключевые слова: менеджмент, коммерческий банк, банковский менеджмент, экономический кризис.

Chernichko T.V., Khimishinets A.V. The present role of management in commercial bank

This article is dealing with the role of Bank Management in contemporary economical world crisis, the role and importance of each management function used by commercial banks, and the influence of these functions on the effectiveness of their business activities. It is set that as bank activity is closely related to the state of financial markets, and their basic description is changeability, then the result of management a bank is substantially determined ability to foresee these changes and accordingly to react and co-ordinate activity.

Keywords: management, commercial bank, bank management, economical crisis.

УДК 331.56.57(477)

Доц. Н.М. Заярна, канд. екон. наук;
студ. А.Р. Севрюкова – Львівська КА

ВПЛИВ БЕЗРОБІТТЯ НА СУСПІЛЬСТВО ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

Досліджено проблеми безробіття в Україні. Акцентовано увагу на наслідках безробіття, проаналізовано негативний і позитивний його вплив на економіку країни. Запропоновано найоптимальніші заходи вирішення цієї проблеми.

Ключові слова: безробіття, незайнятість, причини і наслідки безробіття, тіньова економіка, державна політика.

Актуальність теми. Безробіття – одна з основних соціально-економічних проблем сучасного етапу розвитку економіки. Глобальна світова фінансово-економічна криза посилила негативні процеси та явища у сфері зайнятості. Україна – одна з країн, які найбільше постраждали від впливу цього процесу. У таких умовах, посилені значним рівнем безробіття, збільшується кількість проблем, які призводять до скорочення рівня купівельної спроможності населення, зменшення кількості платників податків і, як наслідок, – до зростання ризику соціального напруження. Треба зазначити, що такі закономірності поширюватимуться на всі сфери суспільного і державного життя. Ця тема залишатиметься актуальною і не може бути вирішена оста-